

Het is de heusche waarheid, maar in de Hollandsche letterkunde van 1840 rekenen de Roomschen nog niet mee.

Het zou wel anders worden, nu Thorbecke aan de toepassing zijner rechtvaardige beginselen begonnen was. Reeds stond hij met de wet op de kerkgenootschappen in de hand. Het was hem gebleken, dat de Roomschen in Nederland op het stuk van het hoogste kerkelijk gezag, behalve den Paus van Rome, nog een zeker aantal bisschoppen behoefden, en hij voor deze kerkelijke hoogwaardigheidsbekleeders een post op de begroting behoorde te vinden. Tot heden had de „Nederlandsche missie,” als een „zendingspost onder de ongeloofigen,” zich beholpen met haar kerkvoogd, Monseigneur Corn. Baron van Wijkerslooth, Bisschop van Curium, „in partibus infidelium,” en deze „doorluchtige hoogwaardigheid” had het zoo volhandig; dat er Katholieken op leeftijd waren, die hunkerden naar 't ontvangen van het H. Vormsel, maar niet aan de beurt konden komen voor den wijdenden kaakslag!

In deze dagen valt het optreden van Jos. Alb. Alberdingk Thijm. Reeds in 1848 stond hij te midden van den strijd met zijn „Jubelzang van een Katholiek Amsterdammer” over den afloop der verkiezingen; in 1851 was hij op de bres als verdediger der Jezuïeten, en in 1853 stond hij op den hoek der N. Z. Voorburgwal met zijn vlugschrift „de Catholieke Kerkregeling in ons Vaderland” in de hand, een ieder uitnoodigende, kennis te nemen van zijne raadgevingen, vóór men zich ter Aprilbeweging opmaakte

Er zijn photographieën in cabinetformaat met de portretten der hedendaagsche Nederlandsche bisschoppen, een eerbiedwaardig vijftal, den aartsbisschop van Utrecht in 't midden. Zij zien zoo vreedzaam om zich henen, hunne hoofden gedekt met de bisschopsmuts, hun ringvinger versierd met den bisschoppelijken trouwring, hun door het opperhoofd der Kerk toegezonden. Aller borst is gewaarmerkt door de ridderorde van den Nederlandschen Leeuw.

Zoo was het niet in 1853, toen „liever Turksch dan Paapsch” werd gehoord, dewijl men vernam, dat er met Rome over de invoering der noodig geachte bisschopszetels werd onderhandeld. Wel hoe, zou men dan terugkeeren tot de dagen van Alva en Antonius Perenot en Franciscus Sonnius, aan wien de cynische Marnix van St. Aldegonde zijn *Bijencorf der Heiliger Roomscher Kerke* sarcastisch had opgedragen? Zou men toestaan, dat op dezen geuzengrond de bisschopsstaf werd geplant? Komt op, burgers en buitenlui, komt op, naar Amsterdam, komt op, gij geuzen en half-geuzen, en zet uw naam op deze adreslijst, of teekent een kruisje, indien gij niet kunt schrijven, opdat wij alsnog van den Koning verkrijgen, dat hij het bisschoppelijk gevaar afwende van den Nederlandschen grond. De uitslag van deze troebelen is ons bekend; Thorbecke handhaafde het beginsel van het recht, ook voor de Katholieken, die hem destijds, d. i. in het „genadejaar”, hunne dankbaarheid niet onthielden, al hebben zij hem later oneer gedaan.